

Macaafa Daani’el — Lakkoofsa Jahaatamii Jaha keessatti Dubbifamu

Mul’ata Raajii Raajii Dubbii Waaqayyoo: Yeroo Mallattoo, Roobni Booda, fi Waamicha Baabylon keessaa keessaa ba’uu

Jeff Pippenger
2024-01-30

Kutaan keessa barruu darbe keessatti ilaalle akka jedhu, “dhangala’iinsi guddaan Hafuura Qulqulluu” kan Mul’ata boqonnaa kudha saddeet keessatti ibsame, “hamma nu ummata ifa argate, muuxannoo isaatiin hiika isaa akka warra Waaqayyoo wajjin hojjetanitti beekutti hin dhufu.” Garuu waadaan jiru akka ta’e, yeroo “tajaajila Kiristoosiif guutummaatti, garaa guutuudhaan of kennina, Waaqayyoo dhugaa kana dhangala’iinsa Hafuura isaa safara malee ta’een ni mirkaneessa.” Addaan baafamuun “dhangala’iinsa guddaa” kun dhangala’iinsa isa caalaa xiqqaa tokko (safaramuu tokko) akka jiru agarsiisa.

Fulbaana 11, 2001tti, ergamaan inni jabaan Mul’ata boqonnaa kudha saddeetiitti ibsame ni gad bu’e; garuu “kutaan waldaa keessaa isa guddaan” yeroo sanaas, amma illee “Waaqayyoo wajjin hojjetoota ta’anii hin jiran.” Fulbaana 11, 2001 fi yeroo Waaqayyoo dhugaa jiru sana jechuun gareen tokko dhuma irratti “guutummaa, qalbii guutuun tajaajila Kiristoosiif of kennuu” irra ga’eera jedhee adda baasu gidduutti, roobni boodaa “ni madaalama,” murtiin jiraattotaa ni raawwatama, murtinis mana Waaqayyootiin ni jalqaba.

Mul’ata kurnan Mul’ata Yohaannis boqonnaa kudha saddeetiitti, sagaleewwan lama adda baasa; isaanis akka Obboleettii Waayit nu beeksiftetti waamicha lama waldootaaf kennamanidha. Sagaleen lammaffaan (waamichi), waamicha Baabylon keessaa ba’uu isa yeroo dhihoo keessatti dhufu seera Dilbataa irratti ta’uudha. Sagaleen jalqabaa Fulbaana 11, 2001tti dhufe. Dhang’uun Hafuura Qulqulluu yeroo sana jalqabe “madaalame” ture; sababiin isaas, Kiristoos jalqaba irratti yeroo kirkira guddaan sun dhufu isaan mallattoo ta’anii ol kaafamutti, uummata inni dhuma irratti Hafuura Qulqulluu “madaa malee” irratti dhangalaasu qulqulleessuu qaba ture. Gareen sun sagaleen lammaffaan Mul’ata Yohaannis boqonnaa kudha saddeetii hin dhageessifamin dura qulqulleeffamuu qaba ture; isaan ergaa sana labsan ta’uuf jiru waan ta’aniif.

Bara gaddisa jalqabaa bara 1844tti mudate keessatti, Pirootestaantonni Pirootestaantota gantoota ta’an; amanamoonni yeroo sanatti ofii isaanii yeroo turtii keessatti argatan immoo, mana qulqullummaa warra duraan saba Waaqayyoo hin taane bakka bu’an. Fulbaana 11, 2001 irratti, ergamaan jabaan Mul’ata boqonnaa kudha saddeet keessaa gad bu’e; tarkaanfiin jalqabaa qulqulleessuu fi ol kaasuu mana qulqullummaa Waaqayyoo kan bara dhumaa keessatti jalqabe, innis qormaata Adventizimii Laa’odiiqeyaa jalqabuudhaan eegale. Adoolessa 18, 2020 irratti, tarkaanfiin lammaffaan adeemsa qormaataa jalqabe. Cuuphaa Kiristoositti, adeemsi Israa’el durii addaan baasuu jalqabe; yeroo sana Kiristoos bartoota jalqabaa filate, isaanis seenaa sana keessatti hundee mana qulqullummaa Kiristaanaa inni ijaaraa ture ta’an.

Jalqaba tajaajilummaa Isaa waggaa sadii fi walakkaa keessatti, Kiristoos mana qulqullummaa, isa Inni “mana Abbaa Koo” jedhee beeksise, ni qulqulleesse; akkasumas dhuma tajaajilummaa Isaa irratti, yeroo Inni mana qulqullummaa yeroo lammaffaa fi yeroo dhuma qulqulleessetti, labsiin Isaa, “kunoo, manni keessan diigamaa isiniif dhiifameera” jedhu ture. Uummanni kakuu duraanii darbinee turan, uummanni kakuu haaraa Isaas akka “Mana Qulqullummaa Isaa”tti hundeeffaman. Yeroo seerri Dilbataa ba’u, caasaan waloo waldaa Adventistii Guyyaa Torbaffaa ni diigama.

Raajichi dubbichi akkana jedha: “Ergasiis maleekaa biraa humna guddaa qabu tokko samii irraa gad bu’aa, lafti ulfina isaatiin ifte nan arge. Innis sagalee jaba guddaadhaan akkana jedhee iyye: Baabilon isheen guddittiin kufteerti, kufteerti, mandara seexanotaas taateerti” (Mul’ata 18:1, 2). Kun ergaa isa maleekaa lammaffaatiin kenname sanauma dha. Baabilon kufteerti; “sababni isaas, isheen daadhii dheekkamsa ejja ishee keessaa saboota hundumaa dhugsiifteerti” (Mul’ata 14:8). Daadhiin sun maal dha?—Barsiisota ishee sobaa dha. Isheen Sanbata abboommii afraffaa bakka Sanbata dhugaa buusuudhaan biyya lafaatiif sanbata sobaa kenniteerti; akkasumas soba mootummaa Eeden keessatti Seexanni jalqaba irratti Hewaaniif hime sana—lubbuun uumamaan du’a hin qabdu jedhu—deebiftee labsitteerti. Dogoggoroota wal-fakkaatan hedduus fagoo fi bal’inaan tamsaasteerti; “abboommii namootaa akka barsiisaatti barsiisaa” (Maatewos 15:9).

“Yommuu Yesus tajaajila isaa kan ifa keessatti uummataaf ta’e jalqabe, Inni Mana Qulqullummaa xureeffamuu ishee kan qulqullummaa balleessu irraa qulqulleesse. Gochawwan tajaajila isaa keessaa warra dhuma keessaa tokko immoo qulqulleessuu Mana Qulqullummaa isa lammaffaa ture. Akkasumas hojii dhuma keessatti, addunyaan akka akeekkachiifamtuuf, waamichi lama kan adda ta’an waldoota kiristaanaatti dhiyaatu. Ergaan ergamaa lammaffaa, ‘Baabilon, magaalaa guddoon sun, kufteetti, kufteetti; isheen sababii daadhii dheekkamsa ejja isheetiin saboota hundumaa dhugsiteef’ (Mul’ata 14:8) jedha. Iyyi guddaan ergaa ergamaa sadaffaa keessattis sagaleen mootummaa samii irraa akkana jedhu ni dhaga’ama: ‘Ummata koo nana, akka cubbuu ishee keessatti hirmaattota hin taanee fi akka dha’icha ishee keessaa hin arganneef, ishee keessaa ba’aa. Cubbuuwwan ishee gara samii ga’aniiru; Waaqayyos hammina ishee yaadateera’ (Mul’ata 18:4, 5).” Review and Herald, December 6, 1892.

Manni qulqulliin mana qulqullummaa isa jalqabaa sagalee jalqabaa Mul’ata boqonnaa kudha saddeetii wajjin wal-sima; sagaleen lammaffaas iyya guddaa kan hoolota Waaqayyoo warra kaan Baabilon keessaa waamu dha. Lakkoofsonni tokko hanga sadii yeroo ijaarsaawwan gurguddoon Magaalaa Niiwu Yoork gubbatamanitti raawwataman. Kunis Fulbaana 11, 2001tti ta’e; qulqulliin mana qulqullummaa inni jalqabaa, yookaan waamichi lama keessaa inni jalqabaa kan waldootaaf kennamu, ni kenname. Waamichi inni jalqabaa cuuphaa Kiristoositti jalqabe, yeroo Hafuurri Qulqulluun samii keessaa gad bu’ee qormaanni Israa’el durii jalqabetti. Hagayya 11, 1840tti qulqulliin mana qulqullummaa inni jalqabaa, yookaan waamichi lama keessaa inni jalqabaa kan waldootaaf kennamu, sochii Miileraayitootaaf ni kenname.

Yeroo sana bokkaan boodaa fi cufamuun kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afurii jalqabe; kunis wantoota xumuraa Murtii Qorannoo wajjin walitti hidhamee ture. Wantoota xumuraa sana keessatti hojii Kiristoos akka Inni cubbuu warra amanamoo ta’an kitaaba cubbuutii keessaa haqutti, yookaan maqaa Kiristaana jechuun of beeksisan kitaaba jireenyaa keessaa haqutti bakka buufamee

keessaa keessatti wanta hunda nyaate “hawwaannisa” sana kan fide “bubbee bahaa” ture. Islaamummaan “bubbee bahaa” dha.

Sochiin haaromsa Macaafa Qulqulluu keessatti jiran hundinuu sochiin haaromsa tokkoon tokkoon isaanii mata duree addaa isaanii akka qaban ni mirkaneessu. Mata dureen sochii haaromsa warra dhibba afurtamii afurii fi kuma afurii keessaa tokkoo Islaama dha. Fulbaana 11, 2001 irratti, Islaamni balaa sadaffaa keessaa bineensa lafaatti haleellaa raawwate, achumaanis George W. Bush, “lammaffaan,” battalumatti “bubbee bahaa” irratti ittisa kaa’e. Yeroo sana keessatti, akkuma Obboleettii White galmeessitetti, yeroo gamoowwan guguddoon Magaalaa New York gadi bu’an, Mul’ata boqonnaa kudha saddeet, lakkoofsonni tokkoo hamma sadiitti raawwataman. Lakkoofsonni sadan kun sagalee lama keessaa isa jalqabaa Mul’ata boqonnaa kudha saddeet keessatti argamu bakka bu’u. Sagaleen lammaffaan lakkoofsa afur keessatti argama, innis waamicha Baabilon keessaa ba’uu kan seera Dilbataa Ameerikaa keessatti jalqabu adda baasa. Islaamni balaa sadaffaa keessaa, yeroo warri dhibba afurtamii afurii fi kuma afurii chaappaa argatanitti, ergamoota afran Mul’ata boqonnaa torbaa keessaa jiraniin ni uggurama.

“Waaqayyo Gooftaan Waaqa hinaaffaa dha; ta’us inni dhaloota kana keessatti cubbuu fi irra-daddarbaa saba isaa obsaan baata. Sabni Waaqayyoo gorsa isaa keessa yoo deddeebi’ee jiraate ta’ee, hojii Waaqayyoo fuulduratti adeema ture; ergaan dhugaa namoota hundumaa kanneen fuula lafa guutuu irra jiraatan hundumaatti geeffama ture. Sabni Waaqayyoo isa yoo amane ta’ee fi dubbii isaa raawwatoota ta’anii, ajaja isaa yoo eeganii ta’ee, ergamaan sun ergaa ergamoota afran isa qilleensota gad-lakkisan akka isaan lafatti bubbisan jedhuun samii keessa balali’ee dhufee, “Qabadhaa, qabadhaa qilleensota afran akka isaan hamma ani tajaajiltoota Waaqayyoo adda isaanii irratti chaappessuuf lafa irratti hin bubbisne” jedhee iyyu hin dhufu ture. Garuu sababii sabni sun akka Israa’el durii abboomamuu didaa, galata hin qabne, qulqulluu hin taane ta’eef, yeroo dhergateera, hundinuu akka ergaa araara isa dhumaa sagalee guddaadhaan labsamu dhaga’aniif. Hojii Gooftaa gufachiifameera; yeroo chaappeessuu harkifameera. Namoonni baay’een dhugaa hin dhageenye. Garuu Gooftaan carraa akka isaan dhaga’anii fi jijjiiraman isaaniif ni kenna; hojii guddaan Waaqayyoo immoo fuulduratti ni adeema.” Manuscript Releases, volume 15, 292.

Warri kan chaappaan muudaman, seerri Dilbataa utuu hin baafamin dura chaappamu; sababni isaas addunyaan akeekkachiifamuu fi kanaaf Baabilon keessaa waamamee ba’uu kan dandeessu, dhiironni fi dubartoonni yeroo rakkoo seera Dilbataa keessatti chaappaa Waaqayyoo qabatanii mul’atanii argamuudhaan qofa. Chaappamni kumaatama dhibba tokkoo fi afurtamii afurii Fulbaana 11, 2001 irraa jalqabe; garuu yeroo chaappamuu sun ni turte.

Raajonni hundinuu dhaloota isa dhumaa dubbachaa jiru; kutaan kunis kallattiidhaan dhaloota isa dhumaatti kan eeramedha. Dhaloota isa dhumaa kana keessatti sabni Waaqayyoo “gorra Isaa keessa hin deemne,” sababii kanaaf yeroo mallatteessuu gufachiifamee tursiifame. Innis bineensa boolla qilee hin qabne keessaa ba’ee, Mul’ata boqonnaa kudha tokko keessatti raajota lamaan ajjeese sanaa gufachiifamee tursiifame. Bineensi sun yeroo Warraaqsa Faransaay keessatti amantii-dhabeessummaa ture; innis sochii amantii-dhabeessummaa warra “woke-ism” jedhamu galchaniin fidee amma addunyaatti morma ta’e sana dursee agarsiisa ture; sochii Future for

America keessattis ni seene; achiis Future for America gorsa Waaqayyoo keessatti deemuu dhaabe, dhiibbaa warra ajandaa isaanii ammayyaa kan saala wal-fakkaataa deggeru, akkasumas kanneen biroo yeroo murteessuu deggeran wajjin walqabatee, yeroo mallatteessuu gufachiisuu akka danda’u eeyyame.

“Wanti ani anaaf naafitti mul’ate yaada koo irratti wal tuulamee jira; isa ibsuu akkamitti akka danda’u sirriitti hin beeku. Ta’us ani callisee turuu hin danda’u. Gooftaan namoota of isaanii obboloota isaanii irratti bulchitoota ta’uuf of dhaaban, akkasumas karoora Hafuura Qulqulluudhaan balaaleffatame raawwachuuf hojjetan irratti ni aara. Waaqayyo namoota kana akka hin dhaabne hubachuu keessatti kufaatii keessanitti baay’ee dinqisiifadhe; hamma ibsuun natti ulfaatutti. Sirni haaraan kun isin sodaachisuu qaba; mootummaa waaqaa irraa eeyyama hin qabne turetii.

“Uumamni nama uumamaan hojii Waaqayyoo keessatti seera bu’uuraa isaa xuraa’aa fi mancaasu fidee galchuu hin qabu. Seerri bu’uuraa amantaa keenyaas haguugamuu hin qabu. Ergaan ergamaa sadaffaa saba Waaqayyootiin labsamuu qaba. Innis iyya guddaa ta’ee babal’achuu qaba. Gooftaan yeroo murteeffame tokko qaba; yeroo sanattis hojii ni xumura. Garuu yeroo san eenyu? Dhugaan guyyoota dhuma kanaaf labsamuu qabu kun yeroo saboota hundumaaf dhugaa ba’umsa ta’ee ba’u, yeroo sana dhumni ni dhufa. Yoo humni Seexanaa mana qulqullummaa Waaqayyoo sana keessa illee seenee, wantoota akka fedhetti qindeessuu danda’e, yeroo qophii ni dheeraa.”

“Inni kun icciti sochii warra Waaqayyo saba isaatiif ergaa eebbaa qabu fide mormuuf godhameeti. Namoonni kun jibban. Namoonni sunii fi ergaan Waaqayyoo akkuma dhuguma Kiristoos ofii isaatii dhufaatii isaa isa jalqabaatti jibbamuu fi tuffatamuun jibban, tuffataman. Namoonni aangoo itti gaafatamummaa qaban amaloota Seexanni mul’ise sanauma agarsiisaniiru. Yaada namootaa bulchuuf, sababii isaanii fi kennaa isaanii mootummaa namaa jala galchuuf yaalaniiru. Tajaajiltoonni Waaqayyoo to’annoo namoota beekumsaa fi ogummaa Waaqayyoo hin qabne, yookaan qajeelfama Hafuura Qulqulluutiin muuxannoo hin qabne jala akka galan yaaliin godhameera. Qajeelfamoonni ifa guyyaa arguuf matumaa hin malle dhalataniiru. Mucaan seeraan alaa sun akkuma hafuura jireenyaa isaa isa jalqabaa baafateen ukkaamfamee dhaabachuu qaba ture. Namoonni daangeffamoon Waaqayyoo fi dhugaa fi ergamtoota Gooftaan filate irratti waraanaa turan; karaa hunda itti fayyadamuuf ija jabinaan yaadanin isaan ni morman, hojii isaanii ni fashalsu turan. Maaloo, ogummaa fi karoora warra ergaawwan Waaqayyoo salphisaa, akkasumas akkuma barsiisota seeraa fi Fariisotaa namoota Waaqayyo ifaa fi dhugaa saba isaatiif barbaachisu dhiheessuuf itti fayyadame sana tuffatan keessaa faayidaan akkamii akka argame ilaalaa.” The 1888 Materials, 1525.

Yeroon chaappaan kan Fulbaana 11, 2001 jalqabe gufachiifame; kunis bakka bu’oonni Seexanaa “mana qulqullummaa Waaqayyoo isa dhugaa” keessa akka seenan eeyyamameef ture. Dhimmi asitti mul’achuu qabu immoo, bara 1798 irraa jalqabee hamma 1844tti manni qulqullummaa Millerite ijaaramaa ture, fi Onkoloolessa 22, 1844 irratti ergamaan kakuu sun akkuma tasaa gara mana qulqullummaa isaatti dhufe. Manni qulqullummaa fi loltoonni isaa waggoota dhibba kudha lamaa fi jahaatamaaf Phaaphaasummaadhaan miidhamaa fi dhidhiitamaa turan; yeroo Phaaphaasummaan madaa isaa isa nama ajjeesu fudhate immoo Kiristoos hojii mana

qulqullummaa Millerite ijaaruu jalqabe, mallattoon mana qulqullummaas dhugaa baatota hedduu irratti lakkoofsa afurtamii ja'a dha.

Gaafa Hagayya 11, 1840tti, ergamaan Mul'ata boqonnaa kudhanii ni bu'e, firidiin Pirootestaantummaa immoo ni jalqabe. Seenaa sanas qubee qubeedhaan irra deebi'amee raawwatama.

Caaffata Qulqullaa'oo keessatti "bubbee bahaa" dooniiwwan Tarshiish ni cuupha, magaalaa guddoo Xiirros ni buusa, moototaa fi daldaltoonnis yeroo sadii, "Yaa badiisa, yaa badiisa" (eewee, eewee) jedhanii ni iyya. Garuu kutaa Isaayyaas irraa nu ilaallachaa jirru keessatti, guyyaan "bubbee bahaa" sun guyyaa yeroo Waaqayyo "bubbee isaa jabaataa ni dhowwu" dha. Kutaa kana keessatti "bubbeen bahaa" sun hojii ergamaa sadaffaatti akka hin gufachiifneef ni qabamee tura; hojii yeroo bokkaan boodaa bu'utti raawwatamu sana. Kutaa kana keessatti mata-dureen "bubbee bahaa" kan qabamee jiru sun bokkaa boodaa, hojii ergamaa sadaffaa, fi ijoollee Waaqayyoo kanneen biroo Baabilon keessaa walitti baafamuu isaanii adda baasaa jira. Yeroo sana keessatti, ergamoonni afur nama kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur mallatteessuuf yeroo ta'utti bubbee afran qabatanii jiru.

Kandi pashchat mu pruthibir chari kona upare thia hoithiba chari jana dutanku dekheli, semane pruthibir chari pabanaku dhari rakhithile, jate paban pruthibi upare, samudra upare, ba kaunasi gacha upare na bahe. Puna mu anya eka dutanku purba disaru udaya heuthiba dekheli; se jibanta Ishwaranka mudra dharana karithila; ebam se sehi chari jana dutanku, jahankara pruthibi o samudraku kshati kariba adhikara deya jaithila, uccha swarare daki kahila, "Je paryanta ame amamanka Ishwaranka sebakamananku semananka lalatare mudrankita na karichhu, se paryanta pruthibiku, samudraku, ba gachhamananku kshati kara nahin." Prakashita Bakya 7:1-3.

ምቀራብ ንፋስ ምዕቃብ፣ “ዘተቑጥዑ ኣህዛብ” ምትእስሳር እና “ኣርባዕተ ንፋሳት” ምዕቃብ ኩሉ ኣብ ግዜ ዳሕራይ ዝኖብ ይጭጭ፤ እዚ ኸኣ ማሕተም ኣምላኽ ኣብ ህዝቡ ዝቕመጡሉ ወቕቲ ዳሕራይ ዝኖብ ስለ ዝኾነ እዩ። እዩም ብኣርባዕተ መላእኽቲ ዝተኣገዱ ኣርባዕተ ንፋሳት ንእስልምና ዚውክሉ ምልክት እዮም።

"Malkoonni qilleensota afran qabatanii jiru; kunis fakkeenya farda aarii keessa jiru, of irraa hiikamee fuula lafa hundumaa irra fiigichaatti bahuuf tattaafatu tokkoo ti; deemuusaa keessatti badiisaa fi du'a baadhatee."

"Nu irratti ciqilee addunyaa bara baraa irrattii ni rafnaa ree? Ni hollanna, ni qorra, ni duuna ree? Yaa, utuu waldoota keenya keessatti Hafuura fi afuura Waaqayyoo kan saba Isaa keessatti afuufame qabaannee, isaan miilla isaanii irratti akka dhaabbatanii fi akka jiraatan. Daandiin dhiphaa akka ta'e, balballis akka xinnaatu hubachuu nu barbaachisa. Garuu yeroo nuti balbala dhiphaa sana keessa dabarru, bal'inni isaa daangaa hin qabu." Manuscript Releases, volume 20, 217.

Nuyi dhugaa kana maqaa barruu itti aanu keessatti caalaatti ilaalla; sababiin isaas, "bara mootota kanaa keessa" jedhametti, mootummaa saddeettaffaa raajii Macaafa Qulqulluu keessatti bakka bu'e, kan mootummaa torban keessaa ta'e san keessatti, Waaqayyo mootummaa bara baraa dhaaba.

Mootummoonni mootummaa kanaa bara isaanii keessatti, Waaqni samii mootummaa tokko ni dhaaba; innis gonkumaa hin diigamu; mootummaan sunis saba biraatti hin kennamu; inni garuu mootummoota kana hunda caccabsee fixa, ofiis bara baraan ni dhaabata. Ati dhagaan sun harka malee tulluu keessaa muramee ba'ee sibiila, naasa, suphee, meetii, fi warqee caccabsee akka ture waan argiteef, Waaqni guddaan wanta kana booddee ta'u mooticha beeksiseera; abjuun sun dhugaa dha, hiikni isaas mirkanaa'aa dha. Daani'el 2:44, 45.